

Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Vegetacijske, sestojne in upravljalvske značilnosti.

Oddelek za gozdarstvo Biotehniške fakultete in Zavod za gozdove Slovenije.

Slika 1: Naslovnica knjige

Slovenski gozdarstvo temelji na dobrem poznavanju rastiščnih podlag, vendar ni veliko knjig, ki bi podrobno in primerjalno predstavile vsa gozdna rastišča v Sloveniji, zato nas je monografija Gozdni rastiščni tipi Slovenije posebej razveselila. Knjiga predstavlja sodobno vedenje o gozdnih rastiščih, sestojnih strukturah in načinih upravljanja v Sloveniji. Vse troje je namreč medsebojno soodvisno, saj so na primer strukture povezane tako z rastišči kot tudi z upravljanjem, slednjega pa vedno znova prilagajamo rastiščem in strukturam. Gre za prvi poskus vzajemne obravnave treh vidikov razvoja gozdov. Avtorji sicer navajajo, da bo treba monografijo periodično dopolnjevati in posodabljati - zaradi novih podatkov in metod, predvsem pa zaradi spremenljive narave gozdnih ekosistemov

in okolja. Pri listanju monografije pa lahko ugotovimo, da jim je delo dobro uspelo in je z njim postavljen kakovosten temelj za nadaljnji razvoj.

Delo na monografiji je povezal fitocenologe, prirastoslovce in načrtovalce, več inštitucij ter raziskovalce in praktike. V monografiji je predstavljenih 78 gozdnih rastiščnih tipov na primerljiv način. Klasifikacijo gozdnih tipov so avtorji povzeli po članku Kutnarja in sodelavcev (2012), z nekaj manjšimi spremembami. V monografiji je najprej prikazana karta razširjenosti in ekološke značilnosti gozdnega rastiščnega tipa (GRT), sledijo prikazi ekoloških razmer vključno z vrednostmi fitoindikacije, floristična sestava in vertikalna plastovitost, sintaksonomska oznaka, produktijski potencial ter sestojne in rastne značilnosti,

sledijo pretekla raba, zdajšnji pomen gozdov in poudarjene funkcije ter značilnosti upravljanja. Sklepni del predstavitve vsakega GRT zaokrožijo fotografija tipičnega videza, primeri ohranjene združbe in temeljni viri. Po enotnem opisu vseh 78 gozdnih rastiščnih tipov sledi dragocen primerjalni pregled GRT z grafičnimi prikazi in opisi rastiščnih, sestojnih in upravljaljskih značilnosti. Prve so podrobno predstavljene s poudarkom na fitoindikaciji in vrstni pestrosti. Še posebej pomembni so ekogrami GRT na temelju fitoindikacijskih vrednosti ter ordinacije GRT, ki nam olajšajo razločevanje GRT in razumevanje njihovih ekoloških in florističnih posebnosti. Obsežno delo temeljni na bazi podatkov o gozdnih fondih, ki jo upravlja Zavod za gozdove Slovenije in bazi objavljenih fitocenoloških popisov v različni literaturi s skoraj 7000 popisi gozdne vegetacije, ki so jo avtorji sestavili za ta namen.

Pri uporabi klasifikacije velja izpostaviti, da so takšne členitve antropogeni modeli namenjeni boljšemu razumevanju narave v določenem merilu ter niso lastne naravnim strukturam, kjer so spremembe med ekosistemi večinoma postopne in meje sorazmerno zabrisane. Tega se avtorji zavedajo in tako na primer pri upravljaljskih usmeritvah niso preveč podrobni. Prav tako dozdajšnja slovenska gozdarska praksa potrjuje, da nas takšna dela ne uniformirajo preveč pri našem ravnanju, ampak nam koristijo pri ohranjanju raznovrstnosti naših gozdov. V knjigi so zajete najpogostejše

naravne in antropogene motnje, vendar bi bilo v prihodnje smiselno posebej izpostaviti prve, ki v naravnih ekosistemih usmerjajo razvojne procese. Na podlagi tega bi bilo mogoče bolj utemeljiti usmeritve o upravljanju. Je pa potrebno dodati, da je naše vedenje o vzorcih naravnih motenj pomanjkljivo, hkrati pa ga okoljske spremembe značilno spreminjajo. Knjiga je privlačno oblikovana, s 575 stranmi je sorazmerno obsežna in nekoliko večje dimenzije, poleg tega smo vse bolj vajeni uporabljati elektronske različice, zato bi si želeli, da bi v določenem času po izidu, izšla tudi elektronska različica. Morda vsaj karta in povzetek predstavitve GRT, kar bi lahko uporabili tudi neposredno na terenu, kajti prav v gozdu je največja želja po spoznavanju novega. Monografija bo zanimiva tako raziskovalcem, praktikom kot tudi študentom in ljubiteljem gozda. Knjigo je mogoče naročiti v Gozdarski knjižnici na e-naslovu: gozdarska.knjiznica@gozdis.si. Cena izvoda je 40 €, za študente velja poseben popust.

Prof. dr. Jurij DIACI

Vir:

Kutnar, L., Veselič, Ž., Dakskobler, I., Robič, D. 2012. Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik 70: 195–214.